

Handreiking Netwerk Sleutelfiguren

Een netwerk van sleutelfiguren helpt gemeenten om maatschappelijke spanningen, polarisatie en radicalisering vroegtijdig te signaleren, bespreekbaar te maken en waar mogelijk te voorkomen. De kracht van het netwerk zit in vertrouwen, verbinding en samenwerking tussen gemeente, partners en sleutelfiguren.

Fase 1: Voorbereiding

Bepaal de scope — waar richt het netwerk zich op: maatschappelijke spanningen, polarisatie, radicalisering, CTER-vraagstukken?

Bepaal de verwachtingen — wat moet het netwerk doen: signaleren, voorkomen, interveniëren?

Breng potentiële sleutelfiguren in beeld — maak een eerste inventarisatie van circa 20 personen, bijvoorbeeld vanuit onderwijs, (religieuze) gemeenschappen, (sport)verenigingen, jongerenwerk, welzijnsorganisaties, maatschappelijke partners en wijk- en bewonersinitiatieven. Kijk verder dan de bekende contacten en selecteer op motivatie, betrokkenheid, bereik binnen netwerken en verbindend vermogen.

Let op: *motivatie en enthousiasme wegen zwaarder dan inhoudelijke kennis — kennis is te ontwikkelen, intrinsieke motivatie niet.*

Fase 2: Werving en samenstelling

Neem de tijd — vertrouwen opbouwen kost tijd; ga voor persoonlijke gesprekken en investeer in de relatie vanaf het begin.

Heldere boodschap — leg in een korte, krachtige uitnodiging uit waarom het netwerk er komt, wat de gemeente verwacht en te bieden heeft. Kernvraag: wat komen we halen én brengen?

Wederzijdse verwachtingen — wees transparant over rollen, tijdsinvestering, omgang met signalen en gemeentelijke ondersteuning.

Diversiteit — zoek een mix van sleutelfiguren uit o.a. onderwijs, jongerenwerk, sport, religieuze gemeenschappen, politie, welzijn en wijkinitiatieven.

Juiste mensen — selecteer mensen die verbinden, signalen opvangen, gezag/vertrouwen hebben, constructief kritisch zijn en willen samenwerken. Een goede "luis in de pels" is waardevol.

Fase 3: Aan de slag

Helder proces voor signaleren en terugkoppelen — sleutelfiguren moeten weten waar ze signalen kunnen delen, wie ze ontvangt, wat ermee gebeurt en hoe terugkoppeling verloopt (bijv. meldpunt, vaste AOV-contactpersoon, escalatieroute).

Signalen serieus nemen en duiden — niet ieder signaal vraagt actie, maar wel aandacht: leg registratie, beoordeling en deling vast, en zorg dat duiding gebeurt door de juiste professionals binnen wettelijke kaders, met aansluiting op zorg- en veiligheidsoverleggen.

Let op: *het netwerk is geen opsporingsinstrument — duiding en opvolging blijven bij de gemeente en partners.*

Investeren in vertrouwen en veiligheid — bied een veilige omgeving, wees transparant over meldingen en maak afspraken over privacy en gegevensdeling.

Wederkerigheid — geef iets terug (trainingen, kennisdeling, netwerkverbindingen, ondersteuning, toegang tot contacten) in plaats van alleen te vragen.

Persoonlijk contact onderhouden — investeer buiten netwerkbijeenkomsten om, met vaste aanspreekpunten vanuit de gemeente.

Erkenning en waardering — betrek bestuurders, geef ruimte voor initiatieven en spreek waardering uit; wie zich gezien voelt, blijft langer verbonden.

Blijf investeren in vreedstijd — juist zonder acute spanningen relaties, vertrouwen, kennis en weerbaarheid versterken.

Periodiek samenkomen — Kom minimaal twee keer per jaar samen, bijvoorbeeld tijdens een diner; voor actualisatie, onderlinge verbinding en herhaling van de meldstructuur. Eten verbindt.

Succesfactoren

- ✓ Blijf ook zonder acute spanningen investeren in het netwerk
- ✓ Selecteer op motivatie, niet op expertise
- ✓ Organiseer wederkerigheid
- ✓ Kom minimaal twee keer per jaar samen - bij voorkeur fysiek
- ✓ Zorg voor een heldere meld- en terugkoppelstructuur
- ✓ Neem signalen serieus en organiseer professionele duiding
- ✓ Investeer in vertrouwen en persoonlijke relaties
- ✓ Zorg voor diversiteit en representativiteit

Handreiking ESS

